

2021-2024: Πολλές επέτειοι αλλά για που αρμενίζουμε;

Ιωάννης Α. Μεταξάς Πρέσβυς ε.τ.

Κατά τα τελευταία τέσσερα χρόνια ο Ελληνισμός βρέθηκε ξαφνικά ενώπιον πολλών σημαντικών ιστορικών επετείων, άλλων ευχαρίστων και άλλων θλιβερών. Σαν ένα αόρατο χέρι να συγκέντρωσε πολλές επετείους σε ένα βραχύ χρονικό διάστημα, ώστε να υποχρεώσει τους σημερινούς Έλληνες όχι μόνο να αντλήσουν κάποια διδάγματα αλλά να διερωτηθούν προς τα που πρέπει να κατευθυνθεί το σημερινό ελληνικό κράτος κατά λ.χ. τα επόμενα χρόνια.

Ας δούμε, πρώτα από όλα, ποιές είναι αυτές οι επέτειοι :

2021:

- α. 200η επέτειος από την έναρξη της ελληνικής επανάστασης το 1821 και ουσιαστικά απαρχή της οργανώσεως του νεώτερου ελληνικού κράτους εκ του μηδενός,
- β. 40η επέτειος από την προσχώρηση της Ελλάδος, το 1981, στις τότε Ευρωπαϊκές Κοινότητες, που μετεξελίχθηκαν στη σημερινή Ευρωπαϊκή Ένωση.

2022:

- α. 200η επέτειος από την θέση σε ισχύ, το 1822, του Συντάγματος της Επιδάουρου, που ουσιαστικά ίδρυσε την Α΄ Ελληνική Δημοκρατία,
- β. 70η επέτειος από την ένταξη της Ελλάδος, το 1952, στο ΝΑΤΟ,
- γ. 110η επέτειος από την έναρξη, το 1912, των νικηφόρων Βαλκανικών Πολέμων, που διπλασίασαν την έκταση της χώρας, αλλά και 100 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή, το 1922, που σήμανε συν τοις άλλοις το οριστικό τέλος του Μικρασιατικού και του Ποντιακού Ελληνισμού.

2023:

100η επέτειος από την υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάννης, επί της οποίας παγιώθηκε το σημερινό ελληνικό κράτος.

2024:

- α. 110η επέτειος από την έναρξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, το 1914, που μας οδήγησε στον Εθνικό Διχασμό, μέχρι την υπερίσχυση της παράταξης που έθεσε την Ελλάδα στο πλευρό των Συμμάχων και μετέπειτα νικητών του πολέμου,
- β. 100η επέτειος από την ίδρυση της Β΄ Ελληνικής Δημοκρατίας, το 1924,
- γ. 50 χρόνια από το προδοτικό πραξικόπημα στην Κύπρο, που έδωσε την αφορμή για την τουρκική εισβολή και την συνεχιζόμενη ημικατοχή της Μεγαλονήσου,
- δ. 50η επέτειος από την αποκατάσταση του δημοκρατικού πολιτεύματος στην Ελλάδα, το 1974, που στερέωσε την Γ΄ Ελληνική Δημοκρατία,
- ε. 80η επέτειος από την απελευθέρωση των Αθηνών, το 1944, από τη γερμανική κατοχή.

Διαβάζοντας τις παραπάνω γραμμές, ο Έλληνας αναγνώστης με κάποια γνώση της ιστορίας του νεωτέρου ελληνικού κράτους αποκομίζει ένα γλυκόπικρο συναίσθημα: νίκες και ήττες, ή επιτυχίες και καταστροφές σε διαδοχικές γενεές. Πολλά γράφηκαν και ειπώθηκαν για κάποιες από αυτές τις εποχές, τα περισσότερα αναμνηστικά του παρελθόντος. Κάποιες άλλες συγκέντρωσαν το ενδιαφέρον μόνο των ειδικών, ιστορικών, διεθνολόγων και δημοσιογράφων. Κάποιες, τέλος, πέρασαν σχεδόν απαρατήρητες. Και, προφανώς, δεν μελετήθηκαν ως ένα σύνολο, που πρέπει να ειπωθεί με ολιστικό τρόπο και όχι αποσπασματικά.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το νεώτερο ελληνικό κράτος διήλθε δια πυρός και σιδήρου. Παρίσταται συνεπώς απαραίτητο - κυρίως για λόγους εθνικού συμφέροντος και ανεξάρτητα από τις καθημερινές εσωτερικές εξελίξεις - όχι μόνο να μελετούμε την ιστορία μας για να μην επαναλαμβάνουμε τα ίδια λάθη αλλά και να αναστοχαστούμε τι επιθυμούμε για το συλλογικό μας μέλλον. Καίρια ερωτήματα, όμως, που όλοι πρέπει πρώτα να θέσουμε για το σήμερα είναι τα ακόλουθα:

- Έχει η χώρα ισχυρές ένοπλες δυνάμεις και σώματα ασφαλείας, ή χρειάζεται να γίνει μια επιπλέον συνεχής προσπάθεια για να μην απωλεσθούν κάποια τμήματα των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων που οι προηγούμενες γενεές Ελλήνων μας κληροδότησαν;
- Είμαστε άραγε ευχαριστημένοι που ένα μεγάλο μέρος του ελληνικού λαού ζει στη φτώχεια; Μήπως, αντιθέτως, πρέπει να ασκηθεί μια πολυδιάστατη και ενεργητική κοινωνική πολιτική, με ταυτόχρονη μείωση κάποιων δημοσίων έργων;
- Θεωρούμε ότι το μέλλον μας είναι άμεσα συνυφασμένο μόνο με την πράσινη μετάβαση και τον ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας που είναι μεν απαραίτητοι αλλά απαιτούν κολοσσιαία επενδυτικά κεφάλαια; Η μήπως θάπρεπε να επιλέξουμε ηπιότερους ρυθμούς προς αυτές τις κατευθύνσεις; Και μήπως απαιτείται επίσης όπως η γεωργία, η αλιεία, η βιομηχανία, η καινοτομία και η εφαρμοσμένη έρευνα να αποκτήσουν μεγαλύτερο βάρος στην πραγματική μας οικονομία;
- Τελικά, υπάρχει μεσοπρόθεσμο ή μακροπρόθεσμο όραμα; Πως θέλουμε να μετασχηματιστεί ο τόπος μας κατά τα επόμενα λ. χ. είκοσι χρόνια; Ξέρουμε για που αρμενίζουμε; Η μήπως αρμενίζουμε στο άγνωστο;

Οι απαντήσεις στα παραπάνω ερωτήματα δεν μπορούν να δοθούν μόνο μέσα από την καθημερινή αντιπαράθεση μεταξύ των πολιτικών κομμάτων. Αυτή η αντιπαράθεση στη Βουλή και στην κοινωνία είναι αναμφιβόλως υγιής και βασικό στοιχείο της λειτουργίας του δημοκρατικού μας πολιτεύματος, για το οποίο η σημερινή Ελλάδα πρέπει να είναι υπερήφανη. Επιβάλλεται όμως να κάνουμε το λεγόμενο από τους Αγγλοσάξωνες *extra mile*, που θα μπορούσε να μας δείξει το δρόμο για το μέλλον. Και τούτο διότι οι απαντήσεις στα παραπάνω ερωτήματα δεν μπορούν πάντα να δοθούν εκ των άνω. Δίδονται από την ίδια την κοινωνία, μέσα από ένα ευρύ και δημοκρατικό δημόσιο διάλογο, ώστε οι κατευθύνσεις που θα επιλεγούν να αποτελούν και κτήμα των περισσότερων συμπολιτών μας, οι οποίοι θα τις λαμβάνουν υπόψη τους και στις πολλές καθημερινές τους αποφάσεις. Σε διαφορετική περίπτωση, η κοινωνία δεν θα

συμπλεύσει και τα αποτελέσματα δεν θα είναι τα καλύτερα επιθυμητά. Και προσοχή: το σύνολο των αποφάσεων που μας αφορούν δεν λαμβάνονται και δεν πρέπει να λαμβάνονται μόνο στις Βρυξέλλες. Πάντα υπάρχουν πολλές σημαντικές αποφάσεις που πρέπει να λαμβάνονται από τους διάφορους θεσμούς του ελληνικού κράτους και τούτο δεν συνιστά αρνητική κριτική σε βάρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά αναγνώριση της σημερινής πραγματικότητας.

Ευτυχώς, κάποιο είδος διαλόγου, έστω άναρχου, μέσα στην ελληνική κοινωνία γίνεται ήδη μέσω των ΜΜΕ και ιδιαίτερα του διαδικτύου. Συγχρόνως, κάποιοι αναγνωρίσιμοι συμπολίτες μας όπως και κάποιοι εκπρόσωποι των μεγάλων επαγγελματικών φορέων εκφράζουν δημόσια τις απόψεις τους και προβαίνουν σε εποικοδομητικές προτάσεις. Όλες αυτές οι ζυμώσεις είναι όχι μόνο χρήσιμες αλλά και επιβεβλημένες. Δεν πρέπει, όμως, να παροράται ότι στην Ανατολική Ευρώπη διεξάγεται ένας σφοδρός πόλεμος μεταξύ της Ρωσίας και της Ουκρανίας, ενώ βράζει πάλι επικίνδυνα το καζάνι της Μέσης Ανατολής και όλα αυτά επηρεάζουν άμεσα την καθημερινή πορεία της χώρας μας. Συγχρόνως, η όποια προσαρμογή του μείγματος της αναπτυξιακής οικονομικής μας πολιτικής δεν ενδείκνυται να χρηματοδοτηθεί πάλι με υπέρμετρο εξωτερικό ή εσωτερικό δημόσιο δανεισμό, ο οποίος κατά το παρελθόν έριξε τη χώρα στα βράχια. Αλλά ευτυχώς αυτό έχει πια ήδη γίνει συνείδηση σε όλους μας.

Είναι συνεπώς ιδιαίτερα σημαντικό να αξιοποιήσουμε την συσσωρευμένη γνώση μας για το ιστορικό μας παρελθόν προκειμένου να σχεδιάσουμε ορθολογικά το μέλλον του τόπου μας. Απαιτείται βεβαίως να συνεχίζονται διαρκώς και με συνέπεια οι ανειλημμένες προσπάθειες για την επίλυση των προβλημάτων της καθημερινότητας των πολιτών. Αυτές αναμφιβόλως αποτελούν τμήμα των προσπαθειών για την ανάταξη της χώρας μετά από την μνημονιακή περίοδο. Πάνω από όλα, όμως, απαιτείται ισχυρό όραμα για το μέλλον. Αυτό θα κινητοποιήσει όλες τις εσωτερικές δυνάμεις που διαθέτει ο καθένας Έλληνας και που τις ανέδειξε αξιοθαύμαστα μέσα στο πέρασμα της μακρύτερης ιστορικής του διαδρομής.